

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «Історія аграрної освіти і науки»

Ступінь вищої освіти - Ph доктор філософії
Спеціальність 032 «Історія та археологія»
Освітня програма «Історія України»
Рік навчання 2, семестр 3
Форма навчання денна, заочна
Кількість кредитів ЄКТС 5
Мова викладання українська

Лектор курсу
Контактна інформація
лектора (e-mail)
Сторінка курсу в eLearn

Любовець Олена Миколаївна
olena_lubovec@ukr.net
<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2331>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Вибіркова навчальна дисципліна «Історія аграрної освіти і науки» є професійно орієнтованою дисципліною освітньої програми підготовки фахівців (за третім) освітньо-науковим) рівнем.

Мета дисципліни «Історія аграрної освіти і науки» – формування у аспірантів цілісного наукового світогляду в розумінні закономірностей розвитку аграрної освіти і науки як унікального історико-культурного феномену.

Завданням дисципліни є вивчення історії становлення та розвитку аграрної освіти та науки в Україні.

В результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен:

- розуміти закономірності розвитку аграрної освіти і науки в діахронно-синхронному вимірі з найдавніших часів до сьогодення;
- визначати місце аграрної освіти і науки в суспільному житті та окреслювати їхню роль в історичному поступі людської цивілізації;
- ознайомитися з доробком провідних наукових центрів у галузі історії аграрної освіти і науки в Україні;
- розуміти роль особистості вченого в науково-освітньому і науково-технічному прогресі людства;
- набути навичок самостійного аналізу історичних джерел і наукової літератури, умінь самостійного осмислення закономірностей розвитку історії аграрної освіти і науки, застосовувати набуті знання у повсякденній діяльності, насамперед у власній науково-дослідній роботі;
- знати основні напрями науково-освітньої і науково-технічної діяльності НУБіП України та доробок провідних учених-аграрників.

Дисципліна «Історія аграрної освіти і науки» забезпечує низку загальних і спеціальних компетентностей, передбачених освітньо-науковою програмою «Історія України». Серед них:

Інтегральна. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері історії та археології, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності

ЗК 6. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 13. Комплексність у розробці та реалізації наукових проектів та програм. Здатність розробляти та реалізовувати наукові проекти і програми в історичній галузі.

ЗК 15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні компетентності

СК 4. Комплексність у проведенні критичного аналізу різних інформаційних джерел, авторських методик, конкретних освітніх, наукових та професійних текстів історичній галузі.

СК 7. Здатність створювати нові знання через оригінальні дослідження, якість яких може бути визнана на національному та міжнародному рівнях.

СК 8. Комплексність у публічному представленні та захисті результатів дисертаційного дослідження.

СК 9. Здатність брати участь у критичному діалозі. Здатність брати участь у наукових дискусіях на міжнародному рівні, відстоювати свою власну позицію.

СК 11. Комплексність у набутті та розумінні значного обсягу сучасних науково-теоретичних знань в історичній галузі та суміжних з ним сферах гуманітарних наук.

СК 15. Здатність до професійного розвитку та самоорганізації, проектування власної кар'єри та готовності до постійного підвищення професійної кваліфікації.

Вивчення дисципліни «Історія аграрної освіти і науки» забезпечує низку програмних результатів навчання передбачених освітньо-науковою програмою «Історія України». Серед них:

РН 04. Демонструвати результати власних наукових досліджень з історії та/або археології академічній спільноті.

РН 06. Застосовувати сучасні методології, методи та інструменти педагогічної та наукової діяльності за фахом.

РН 13. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити сформоване та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові проблеми історичної науки з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, економічних, культурних, етнічних та правових аспектів;

РН 14 Сприймати, досліджувати та викладати історію України, зокрема, її аграрну історію, в широкому контексті світового історичного процесу.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/ семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
Модуль 1				
Тема 1. Історія аграрної освіти і науки як наука та навчальний предмет	1/2	Знати предмет і завдання курсу. Характеризувати основні етапи становлення, формування і розвитку аграрної освіти і науки в Україні. Аналізувати взаємозв'язок природничих, технічних та соціогуманітарних наук та усвідомлення цілісності науки як соціокультурного феномену. Мати структуроване уявлення про: закономірності розвитку аграрної освіти і	Обговорення питань на семінарському занятті Виконання самостійної роботи в elearn	5

		науки з найдавніших часів до сьогодення. Використовувати документальні джерела та літературу.		
Тема 2. Агрокультура і сільськогосподарська техніка доби Античності та Середньовіччя	2/4	Знати загальну характеристику господарства грецьких і римських колоній Північного Причорномор'я. Характеризувати основні заняття кіммерійців, скіфів, сарматів, готів, гунів. Аналізувати форми землеволодіння і землекористування у Київській Русі та Галицько-Волинській державі. Мати структуроване уявлення про: початки шкільництва. Характеризувати народні знання про природу та освоєння довкілля. Використовувати документальні джерела та літературу.	Обговорення питань на семінарському занятті Виконання самостійної роботи в elearn	10
Тема 3. Наукова революція в природознавстві XVII ст. та її вплив на аграрний розвиток	2/2	Знати загальну характеристику форм землеволодіння у добу Литовсько-Руської держави та влади Речі Посполитої. Характеризувати суть аграрної реформи 1557 р. Аналізувати сільськогосподарське виробництво в Україні пов'язане із життєдіяльністю українського козацтва. Мати структуроване уявлення про: аграрні відносини в період козацько-гетьманської держави. Знати які знання з природознавства отримували учні в школі, як це використовувалося в сільськогосподарському виробництві. Використовувати документальні джерела та літературу.	Обговорення питань на семінарському занятті Виконання самостійної роботи в elearn	5
Тема 4. Сільськогосподарські знання в добу	2/4	Знати загальну характеристику розвитку сільського господарства		10

<p>просвітництва у XVIII ст. Початок промислової революції</p>		<p>українських земель у першій половині XIX століття. Характеризувати суть аграрних реформ Австро-Угорської та Російської імперій. Аналізувати витоки вищої аграрної освіти та науки в Україні. Мати структуроване уявлення про: перші сільськогосподарські вузи на терені українських земель.. Використовувати документальні джерела та літературу.</p>		
Модуль 2				
<p>Тема 5. Новітня революція в природознавстві на рубежі XIX – XX ст. та її вплив на становлення і розвиток вищої аграрної освіти і науки</p>	2/4	<p>Знати процес підготовки до реформи урядом Олександра II та царський маніфест 19 лютого 1861 р., суть програми та регіональні відмінності реформи. Характеризувати шляхи вирішення аграрного питання у програмах українських політичних партій наприкінці XIX – на початку XX ст. Аналізувати наукове підґрунття Столипінської аграрної реформи. Мати структуроване уявлення про: розширення мережі сільськогосподарських навчальних закладів наприкінці XIX ст. – початку XX ст. в Україні. Використовувати документальні джерела та літературу.</p>	<p>Обговорення питань на семінарському занятті Виконання самостійної роботи в elearn</p>	10
<p>Тема 6. Розвиток аграрної науки та освіти за радянської доби (20-80 - ті рр. XX ст.)</p>	2/4	<p>Аналізувати напрями наукових розробок в аграрному секторі в 1920-1930-х роках. Мати структуроване уявлення щодо створення мережі сільськогосподарських шкіл у міжвоєнний період. Характеризувати напрями та рівень розвитку аграрної науки в післявоєнний період.</p>	<p>Обговорення питань на семінарському занятті Виконання самостійної роботи в elearn</p>	10

		Знати основні аграрні вузи УРСР та їхній внесок у розвиток аграрної науки. Використовувати документальні джерела та літературу.		
Тема 7. Розвиток сільськогосподарської дослідної справи та аграрної науки в незалежній Україні.	2/6	Знати особливості формування аграрних відносин в сучасній Україні. Аналізувати основоположні стратегічні цілі та політичні завдання щодо реформування в аграрному секторі України. Мати структуроване уявлення про: аграрну освіту і науку в умовах глобалізації. Знати провідні аграрні заклади вищої освіти України. Аналізувати сучасні провідні наукові напрями в аграрній сфері та наукові школи України. Оцінювати внесок вітчизняної науки в світову аграрну науку. Використовувати документальні джерела та літературу.	Обговорення питань на семінарському занятті Виконання самостійної роботи в elearn	10
Тема 8. Історичний шлях НУБіП України	2/2	Знати витoki Національного університету біоресурсів і природокористування України. Характеризувати процеси структурної реорганізації університету. Знати провідні наукові школи та науковців університету. Оцінювати внесок науковців університету в розвиток вітчизняної та світової аграрної науки. Аналізувати історію гуманітарно-педагогічного факультету. Мати структуроване уявлення про: архітектурні шедеври Д. Дяченка у Голосієво. Використовувати документальні джерела та літературу.		10
Всього	15/30			70

Залік			30
Всього за курс			100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). З початком сесії виконання і розміщення завдань припиняється.
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Всі додаткові роботи (самостійна робота) повинні виконуватися відповідно до визначених вимог та мати коректні текстові посилання на використану літературу, а також мають бути результатом індивідуальної науково-дослідної роботи з високим (не менше 70 %) відсотком унікальності.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Рекомендована література

Основна:

Аграрна освіта і наука: соціально-філософське осмислення: монографія / О. І. Заздравнова, А. І. Кравцов, О. М. Голікова та ін. ; за заг. ред. О. І. Заздравнової; Харків. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. Харків ФОП Бровін О. В., 2020.

Бернштейн Л. Ю., Коломієць С. С. Каденюк О. С., Ісакова Н. П. та ін. Історія формування української моделі розвитку сільського господарства (з найдавніших часів до сьогодення). Київ, 2003.

Білан С.О. Аграрна освіта в Україні: історичний аспект (90 роки ХХ-початок ХХІ ст.). К.: Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова, 2005.

Білан С.О., Білан Л.Л. Система підготовки фахівців-аграрників в Україні (ХІХ – початок ХХ століття). К.: Аграрна освіта, 2011.

Вергунов В.А. Нариси історії аграрної науки, освіти та техніки / В.А. Вергунов; УААН, ДНСГБ. К.: Аграр. наука, 2006.

Вергунов В. А. Сільськогосподарська дослідна справа в Україні від зародження до академічного існування: організаційний аспект. К.: Аграрна наука, 2006.

Вергунов В. А. Сільськогосподарська дослідна справа в Україні. У трьох частинах. К.: Аграрна наука, 2018.

Вища аграрна освіта України. Київ, 2003.

Завальнюк, О.М. Новітня аграрна історія України / О.М. Завальнюк, І.В. Рибак. Кам'янець-Подільський: Абетка-Нова, 2004.

- Історія українського селянства. У 2-х томах. Том 1. – К.: Наукова думка, 2006.
- Завальнюк, О.М. Новітня аграрна історія України / О.М. Завальнюк, І.В. Рибак. Кам'янець-Подільський: Абетка-Нова, 2004.
- Каденюк О. С. Аграрна історія України. Кам'янець-Подільський, 2018.
- Комарніцький О. Б. Аграрна історія України: навч.-метод. посіб. для студ. іст. ф-тів. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Видавництво «Рута», 2019.
- Корновенко, С. В. and Морозов, А. Г. Аграрна історія України: цивілізаційний підхід. Вісник Черкаського університету. Серія Історичні науки (№ 1). 2023. С. 19-34.
- Мельничук Д.О., Зубець М.В., Беренштейн Л.Ю. та ін. Становлення і розвиток аграрної освіти та науки (з найдавніших часів і до сьогодення). – К.: НАУ, 2004.
- Падалка С. С., Кириленко І. Г., Вергунов В. А. Аграрна історія України. У 3-х ч. – Ч. I: Від найдавніших часів до початку ХХ століття. К.: Аграрна наука, 2019.
- Падалка С. С., Кириленко І. Г., Вергунов В. А. Аграрна історія України. У 3-х ч. – Ч. II: Радянська доба 1917–1990 рр. К.: Аграрна наука, 2019.
- Падалка С. С., Кириленко І. Г., Вергунов В. А. Аграрна історія України. У 3-х ч. – Ч. III: Період незалежності 1991–2018 рр. К.: Аграрна наука, 2019.
- Панченко П.П., Шмарчук В.А. Аграрна історія України. Підручник. 2-е вид., випр. й доп. К.: Знання, 2000.
- Природознавство в Україні до початку ХХ ст. в історичному, культурному та освітньому контекстах // Ю.В. Павленко, С.П. Руда, С.А. Хорошева, Ю.О. Храмов. К.: Вид. дім «Академперіодика», 2001.
- Рудик С., Рудик К. Історія всесвітньої ветеринарної освіти. К.: Нора принт, 2002.
- Українська академія сільськогосподарських наук (1956–1962 рр.). Збірка документів і матеріалів. Київ: Аграрна наука, 2012.

Допоміжна:

- Аграрна наука та освіта в умовах євроінтеграції: зб. наук. пр. міжнар. наук.-практ. конф. Ч. 2. (20–21 берез. 2019 р., м. Кам'янець-Подільський). Тернопіль : Крок, 2019.
- Архирейський, Д. В. Аграрна політика Української Держави за журналами засідань Ради Міністрів. Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Історія та археологія. Дніпро, 2017. - Вип. 25(1), с. 189–200.
- Безкровний, М. Ф. Діяльність установ аграрної освіти на ринку сільськогосподарських інформаційно-консультаційних послуг. Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 15. С. 11–13.
- Безуглий М. Д. Південне відділення ВАСГНІЛ (1969–1990). Збірка документів і матеріалів. Київ, 2011.
- Бесов Л.М. Історія науки і техніки. З найдавніших часів до кінця двадцятого століття: текст лекцій. Х.: Харків. держ. політех. ун-т, 1998.
- Блануца А. Земельна політика Ягеллонів на Українських теренах Великого князівства Литовського (1440-1572 рр.). Київ, 2017.
- Бондур Т. О. Інформаційний ресурс «Галузеві періодичні видання ХІХ ст. ННСГБ НААН» в системі інформаційно-аналітичного забезпечення аграрної освіти та науки України. Бюлетень Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН. Вінниця, 2017. Спецвипуск, С. 8–13.
- Бородай І. С. Серійні видання як джерела дослідження історії сільськогосподарської дослідної справи в Україні. *Universum Historiae et Archeologiae*. 2019. Vol. 2(27). Issue 1, pp. 194–204
- Вакулюк П.Г. Лисенківщина. К.: Укрцентркадриліс. 2001.
- Василенко, О. І. Проблеми розвитку ринку освітніх послуг вищих навчальних закладів аграрної освіти в Україні. Економіка та держава. 2018. № 10. С. 72–75.
- Василенко, О. І. Сучасні проблеми функціонування вищих навчальних закладів аграрної освіти. АгроСвіт. 2018. № 19. С. 44–49.
- Вергунов В. А. Агрогрунтознавство в Україні (1930–1941 рр.). Збірка документів і матеріалів. Київ, 2007. Ч. 1.

Вергунов В. А. Агрономічне ґрунтознавство в Україні (1918–1930 рр.). Збірка документів і матеріалів. Київ: ДНСГБ УААН, 2008.

Вергунов В. А. Науково-консультаційна рада Народного комісаріату земельних справ УСРР (1927–1930 рр.). Збірка документів і матеріалів. – К.: 2010.

Вергунов В. А. Сівозміни в системах землеробства України (1958–1984 рр.). Збірка документів і матеріалів. Київ: Нілан, 2012.

Вергунов В. А. Сільське господарство УРСР та його наукове забезпечення у 1940–1946 роках. Збірка документів. Київ: Нілан, 2012.

Діденко В.В. Нарис з історії Національного аграрного університету. До 110- річчя від дня заснування. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Аграрна наука, 2008.

Дудзяк, О. А. Вплив аграрної освіти на відновлення та розвиток сільських територій. АгроСвіт. 2019. № 4. С. 10–14.

Іванишин В. І., Бялковська О. А. Значення вищої освіти для розвитку сільських територій та формування сільських лідерів. Ефективна економіка. 2022. № 4. С.

Історія НУБіП України мовою документів (від минулого до сьогодення) // Коломієць С.С., Живора С.М., Лановюк Л.П.; передмова Д.О. Мельничука. К.: НУБіП України, 2013.

Національний університет біоресурсів і природокористування України: Витоки. Хронологія розвитку. Документи / Коломієць С.С., Живора С.М., Лановюк Л.П. / За ред. Коломійця С.С. К.: НУБіП України, 2011.

Ніколаєнко С.М. Аграрна освіта і наука в Україні в умовах євроінтеграції: проблеми та виклики. Вища шк. 2015. № 11/12. С. 19–28.

Ніколаєнко, С. М., Ніколаєнко, М. С. Аграрна освіта в контексті реформування вищої школи України: сучасні виклики та тенденції в аграрному секторі. Вісник Національної академії педагогічних наук України. 2021. 3(2), 1-12.

Педагогі-вчені Харківського державного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва. Харків: Основа, 2001.

Петриченко В. Ф. Науково-організаційні засади розвитку аграрної науки та її управління в УРСР (1962–1968 рр.). Збірка документів і матеріалів. Київ: ФОП Корзун Д. Ю., 2014.

Природознавство в Україні до початку ХХ ст. в історичному, культурному та освітньому контекстах // Ю.В. Павленко, С.П. Руда, С.А. Хорошева, Ю.О. Храмов. К.: Вид. дім «Академперіодика», 2001.

Українське село у 20-90 роках ХХ століття / Беренштейн Л. Ю., Кульчицький С. В., Мигрін Г. Р., Панченко П. П., Джос Ф. Х., Каденюк О. С., Коломієць С. С. та ін. Київ, 1998.

Федорова І.В. Історико-педагогічні аспекти розвитку вищої сільськогосподарської освіти півдня України на початку ХХ століття. Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К.Д. Ушинського (збірник наукових праць). Спецвипуск «Сучасні тенденції у педагогічній освіті і науці України та Ізраїлю: шляхи до інтеграції». Одеса: ПНПУ ім. К.Д. Ушинського, 2012. С. 254–264.

Федорова І.В. Сільськогосподарська освіта півдня України: педагогічні аспекти. Матеріали III Відкритого міжнародного форуму «Сучасні тенденції педагогічної освіти і науки України та Ізраїлю: шлях до інтеграції». Аріель: Університетський центр в Самарії, 2012. С. 108–110.